

MARTHE D'AULNAY, *De Eeuwige Drang*, Amersfoort, Valkhoff, z.j.
Na „Het Eeuwige Licht” weer iets anders dat het epitheton „eeuwig” schijnt te verdienen. Na het Licht de Drang.

Maar hoe vele strevingen in den menschelijken geest zijn niet eeuwig — als ge het zoo nemen wilt — in den zin van onverwoestbaar, altijd terugkeerend? Het verlangen naar liefde, het verlangen naar God... waarom juist het verlangen naar het moederschap gekenschetst als „Dé Eeuwige Drang”? Eeuwig, eeuwig — het woord is zoo groot. Het is zoo wijd ook als een mantel met ontelbare plooiën, er passen heel wat begrippen in. Het woord is ook verhuiselijkt; spreekt men niet van: eeuwig geschrijf, eeuwig gezeur? Deze gedachten-associatie wordt door dit boek onweerstaanbaar gewekt. Is er ook iets onverkwikkelijkers denkbaar dan de geschreven klacht van een vrouw, die denkt litteratuur te kunnen maken en die in ieder woord toont geen vermoeden ervan te hebben wat het woord „proza” beteekent? Een klacht die ook niet onbewust genoeg is om daardoor te treffen — zooals een geschreven klacht schoon kan zijn waarin uit diepe, onbewuste bronnen het ongeweten leven onweerstaanbaar opwelt en wel nog geen bewuste vorm aanneemt in de taal maar waar toch over de dagelijksche woorden een fijne sluier van zielswonderen hangt. — Doch hier spreekt een moderne, verstandelijke vrouw zonder schroom, zonder geheim, over haar drang naar het moederschap — zij zegt het allemaal zoo onverfrozen, zoo heel precies en met iets van trots omdat zij haar naaktheid zoo eerlijk durft toonen, dat wij er een gevoel van onbehagen van krijgen. Wat hebben wij eigenlijk met deze zielige naaktheid van doen? Weten wij het allen niet, dat er vrouwen zijn voor wie het gemis aan kinderen een ondragelijk kwellend leed kan zijn? Moet men niet op zijn minst beschikken over de warme menscheijkheid, de rijpe moederlijkheid en het fijne talent van een Ina Boudier-Bakker om niet verdacht te worden van een hobby — niet veroordeeld te worden een open deur in te trappen? Onze tijd, die in alle richtingen van het geestesleven naar een scherpe formuleering en een koen bewustzijn streeft, omdat de mensch gedwongen wordt zich zooveel mogelijk te oriënteren — hij zou anders niet weten op welken bodem het groeiend geslacht gaat bouwen — onze tijd houdt enquête's, filosofisch-wetenschappelijke congressen en verzamelingen van meeningen over die onderwerpen waarin de evolutie het sterkst voelbaar is. Zal er naast het „Ehebuch” misschien spoedig een „Mutterbuch” verschijnen? Het is een feit, dat b.v. de Amerikaanse vrouw het moederschap volstrekt niet als de Eeuwige Drang aanvaardt — zij voelt zich gelukkiger zonder kinderen. Ziehier dus weer een modern vraagstuk. Marthe D'aulnay heeft niet genoeg cultuur om op een congres of in een artikel die „Eeuwige Drang” te verklaren of de „IJzeren Wet” van kinderloosheid (wij zijn n.m. ook in de romankunst aan dit